

Monumentnummer*: 523378

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 21 mei 2002
Kadaster deel/nr 82762/135

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Leeuwarden		Leeuwarden		Fryslân			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Weaze	12 a	a		8911 LM	Leeuwarden		
Peperstraat	4			8911 JA	Leeuwarden		
Peperstraat	4 A	A		8911 JA	Leeuwarden		
Peperstraat	4 B	B		8911 JA	Leeuwarden		
Peperstraat	6 A	A		8911 JA	Leeuwarden		
Peperstraat	8			8911 JA	Leeuwarden		
Peperstraat	10			8911 JA	Leeuwarden		
Peperstraat	10 A	A		8911 JA	Leeuwarden		
Peperstraat	12			8911 JA	Leeuwarden		
Peperstraat	14			8911 JA	Leeuwarden		
Peperstraat	16			8911 JA	Leeuwarden		
Wirdumerdijk	5 A	A		8911 CB	Leeuwarden		
Weaze	12			8911 LM	Leeuwarden		
Weaze	12 B	B		8911 LM	Leeuwarden		
Peperstraat	6			8911 JA	Leeuwarden		
Peperstraat	6 B	B		8911 JA	Leeuwarden		
Peperstraat	8 A	A		8911 JA	Leeuwarden		
Peperstraat	12 A	A		8911 JA	Leeuwarden		
Peperstraat	4 C	C		8911 JA	Leeuwarden		
Peperstraat	4 D	D		8911 JA	Leeuwarden		
Peperstraat	14 A	A		8911 JA	Leeuwarden		

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>House letter*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Peperstraat	14 B	B		8911 JA	Leeuwarden		
Peperstraat	14 C	C		8911 JA	Leeuwarden		

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Leeuwarden	B	5341	A2	
Leeuwarden	B	5341	A1	
Leeuwarden	B			4298
Leeuwarden	B			4294
Leeuwarden	B			4293
Leeuwarden	B			4295
Leeuwarden	B			4297
Leeuwarden	B	4741	A1	
Leeuwarden	B			4296
Leeuwarden	B			4292

*Omschrijving***

Inleiding

Om de verkeersdoorstroming van de Nieuwestad naar het oostelijke stadsdeel te verbeteren werd in 1931-1932 de zuidelijke wand van de smalle Peperstraat afgebroken. Op initiatief van de Groninger banketbakker C.J. van Velzen werd het terrein bebouwd met een object, bestaande uit ZES WINKELS EN BOVENWONINGEN EN EEN CAFE, LUNCHROOM EN RESTAURANT voor de initiatiefnemer. Verschillende architecten maakten ontwerpen: Gros & Heldoorn, Piet de Vries, S. Roosma, G.J. Veenstra, maar de Groninger J. Prummel kreeg de opdracht en voerde het werk in 1934-'35 uit. Zijn ontwerp bevat zowel zakelijke elementen (stalen ramen) als traditionele (geprofileerde gootlijsten, schilddaken met leien). Decoratieve onderdelen, zoals smeedwerk, glas-in-lood en bouwbeeldhouwwerk dragen een Art Déco-karakter.

De winkelpuizen werden alle verbouwd, sommige met behoud van oude onderdelen. De winkelinterieurs zijn alle verbouwd. De bovenverdiepingen bleven uitwendig gaaf bewaard, behoudens enkele toegevoegde dakramen. Inwendig verschillen de woningen in details, zoals kozijnen en de plaats van de badkamers, waarschijnlijk naar de individuele wensen van de oorspronkelijke bewoners. In de jaren '50 en in 1968 werden oudere panden bij de winkels getrokken.

Omschrijving

EXTERIEUR: Winkel- en woongebouw op rechthoekige grondslag, dat zich langs de Peperstraat uitstrekt van de Wirdumerdijk tot de Weaze. Het gebouw heeft een betonconstructie, die op de begane grond bekleed is met zwart graniet en daarboven met lichtrode baksteen in halfsteens verband. Het dak is met leien gedekt. De kozijnen van de winkelpuizen zijn van brons, de vensters op de verdiepingen zijn van staal en de afdekking van de erkers is van koper. Vensters en deuren in de achtergevel hebben echter houten

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

kozijnen. Het gebouw telt drie bouwlagen plus kap, behoudens het gedeelte dat de hoek vormt met de Wirdumerdijk, dat om de prominente positie aan het begin van de Nieuwestad te benadrukken, een verdieping hoger is. De hoek Peperstraat-Weaze is benadrukt door een verspringing en een granieten omlijsting van het trappenhuis naar de woningen. Het trappenhuis aan de Peperstraat is op dezelfde wijze behandeld. De prominent gelegen gevel aan de Wirdumerdijk telt drie traveeën. Van de pui is de ingang veranderd. De oorspronkelijke situatie is echter nog wel te herkennen. Op de tweede en derde bouwlaag bevinden zich drie erkers met aan drie zijden stalen ramen met op de eerste bouwlaag sierhekken in Art Déco en op de vierde bouwlaag balkons. De Peperstraatgevel van dit gedeelte is acht traveeën breed en heeft op de tweede bouwlaag hoge stalen ramen, omlijst door groene natuursteen met Franse balkons met hekken in Art Déco smeedwerk. De verdiepingshoogte neemt naar boven toe af, waarbij de vierde bouwlaag is gebouwd op het effect van een mezzanine, hetgeen versterkt wordt door de geprofileerde gootlijst. De vensters van de derde bouwlaag hebben alleen natuurstenen onder- en bovendorpels. Een natuurstenen waterlijst scheidt de derde en vierde bouwlaag. De vierde bouwlaag telt tien vensters, waarvan de plaatsing geen verband houdt met de travee-indeling van de onderliggende bouwlagen. De overgang van dit hoge bouwdeel naar het lagere gedeelte aan de Peperstraat geschiedt via een verspringing, die het trappenhuis naar de bovenwoningen bevat. De ingang heeft een met brons beklede dubbele deur met smeedwerk voor de ramen. Boven de deur zit een uitspringende latei op consoles, die versierd is met een meanderband in relief. Het trappenhuis wordt verlicht door een smal en hoog venster met glas-in-lood. De verspringing van dit gedeelte zet zich in de kap voort. Boven de zes winkels (met sterk verbouwde puien) bevinden zich zes iets terugliggende woningen, die gemarkeerd worden door zes vijfzijdige erkers, waartussen balkons. Tussen de erkers zitten groepen van drie smalle zesruitsvensters. Op de derde bouwlaag zijn dezelfde vensters in een ononderbroken reeks van zesendertig stuks geplaatst. De gevel aan de Weaze verspringt in hoogte en diepte om het hoogteverschil tussen de Peperstraat en de Weaze te overbruggen. Aan de Weaze bevindt zich in het midden een opgang naar de bovenwoningen. Het trappenhuis wordt verlicht door een smal en hoog glas-in-loodvenster. Links van de opgang is een kleine winkel, rechts daarvan twee etalagevensters van de hoekwinkel. Op de tweede bouwlaag, die door een verspringende band van de begane grond wordt gescheiden worden de woningen verlicht door grote vensters met een afwijkende roedeverdeling. De derde bouwlaag heeft hier, boven een natuurstenen waterlijst een reeks kleine vensters, die een herhaling vormt van die van het bouwblok op de hoek Wirdumerdijk-Peperstraat. De kappen hebben afgeknotte schilddaken met leien in maasdekking.

INTERIEUR: Het hoekpand Wirdumerdijk-Peperstraat is grotendeels in oorspronkelijke toestand, behoudens de winkel. De kapconstructie bleef ongewijzigd behouden. De binnendeuren behielden hun eenvoudige geprofileerde omlijstingen en in vele gevallen ook het oorspronkelijke hang- en sluitwerk. In de woonvertrekken van de appartementen bevinden zich cassetenplafonds (moderne variant daarop) en in het bovenste appartement ook nog een houten lambrizing en ingebouwde kasten. In de keuken bleef een originele Bruynzeelkeuken bewaard. Het trappenhuis met een lambrizing van betonemail wordt verlicht door een smalle band glas-in-loodramen met een vele malen herhaald Art Déco motief. De overige woningen ondergingen wijzigingen ten behoeve van de huidige functie als kamerverhuurbedrijf.

Waardering

Pand met winkels en bovenwoningen van algemeen architectuurhistorisch stedenbouwkundig en cultuurhistorisch belang:

- vanwege de architectuur in een mengeling van zakelijke en traditionele elementen;
- vanwege de Art Déco onderdelen zoals smeedwerk en glas-in-lood;

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- vanwege de prominente ligging aan het begin van de Nieuwestad en de Wirdumerdijk, langs de Peperstraat en de Weaze;
- als voorbeeld van een stedenbouwkundige ingreep uit de jaren '30 om de verkeersdoorstroming te bevorderen;
- als belangrijk werk van Prummel, dat grote gelijkenis vertoont met het pand Guldenstraat-Zwanestraat in Groningen;
- vanwege de bewaard gebleven interieurs of onderdelen daarvan.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Subcategorie

Appartementengebouw

Winkel (G)

Functie

Flatgebouw

Winkel (G2)